

Politechnika Śląska
Wydział Informatyki, Elektroniki i Informatyki

Podstawy Programowania Komputerów

Cykle

---

autor	Jakub Gazda
prowadzący	dr inż. Bożena Wieczorek
rok akademicki	2021/2022
kierunek	Informatyka
rodzaj studiów	SSI
semestr	1
termin laboratorium	środa, 10:15 – 11:45
sekcja	5
termin oddania sprawozdania	2021-01-24

---

1. Treść zadania

Napisać program do wyznaczania cykli w grafie skierowanym. W pliku wejściowym podane są krawędzie pewnego grafu. Są one zapisane w następujący sposób:

<wierzchołek_początkowy> -> <wierzchołek_końcowy>

Poszczególne krawędzie są rozdzielone przecinkami. Przykładowy plik wejściowy:

2 -> 3, 1 -> 3, 3 -> 3, 3 -> 2

W pliku wynikowym zostają zapisane znalezione cykle (każdy cykl w osobnej linii) lub informacja, że w grafie nie występują cykle. Program uruchamiany jest z linii poleceń z wykorzystaniem następujących przełączników:

-g plik wejściowy z grafem

-c plik wyjściowy ze znalezionymi cyklami

Uruchomienie programu bez parametrów powoduje wypisanie krótkiej informacji o tym, jak użyć programu.

2. Analiza zadania

Zagadnienie przedstawia problem przeszukiwania grafów skierowanych oraz znajdowania w nich cykli.

2.1. Struktury danych

Struktury danych użyte w programie do reprezentacji grafu skierowanego to mapa wierzchołków oraz mapa krawędzi. W obu przypadkach klucze są typu int i reprezentują konkretny wierzchołek. Wartości są kolejno:

- typu bool – wartość informuje, czy dany wierzchołek został odwiedzony podczas przeszukiwania grafu;
- wektorem intów – zawiera on wszystkie wierzchołki do których można dostać się bezpośrednio za pomocą jednej krawędzi z wierzchołka danego kluczem (z uwzględnieniem kierunku krawędzi).

Mapy pozwalają na szybkie i proste przeszukiwanie grafu.

2.2. Algorytmy

Program wykorzystuje rekurencyjny algorytm przeszukiwania w głąb. Złożoność czasowa tego algorytmu to $O(|V| + |E|)^1$, gdzie V – wierzchołki, E – krawędzie.

3. Specyfikacja zewnętrzna

Program uruchamiany jest z linii poleceń. Do programu należy przekazać nazwy plików: wejściowego i wyjściowego po odpowiednich przełącznikach podanych w dowolnej kolejności (odpowiednio **-g** dla pliku wejściowego oraz **-c** dla pliku wyjściowego), np.

```
program.exe -g input.txt -c output.txt
```

Uruchomienie programu bez parametrów powoduje wyświetlenie krótkiej instrukcji. Uruchomienie programu z błędnymi przełącznikami powoduje wyświetlenie komunikatu: **Zostały podane nieprawidłowe parametry!**

Plik z danymi wejściowymi zawiera krawędzie grafu zapisane w taki, sposób: **<wierzchołek> -> <wierzchołek>**. Kolejne krawędzie grafu są oddzielone przecinkiem. Program pomija nadmiarowe spacje i znaki nowej linii. Jest jednak podatny na „sklejanie” przecinka z pierwszym wierzchołkiem krawędzi oraz strzałki z drugim wierzchołkiem krawędzi, np.:

```
3-> lub ,21.
```

W pierwszym przypadku (i gdy podany jest nieznany znak) program wypisuje krótką instrukcję z żądanym formatem danych wejściowych. W drugim przypadku program również wypisze te informacje lub wykona się dla grafu, którego krawędzie podane są do momentu „sklejania”.

Jeśli podczas otwierania plików wystąpi błąd, program poinformuje o tym wypisując: **Wystąpił błąd podczas otwierania pliku!**

Plik wyjściowy zawiera informację o braku cykli lub znalezione cykle (każdy w osobnej linii) zapisane w formacie:

```
<wierzchołek> -> <wierzchołek> -> ... -> <wierzchołek>
```

4. Specyfikacja wewnętrzna

4.1. Ogólna struktura programu

Program rozpoczyna się od sprawdzenia poprawności podanych parametrów (w innym przypadku jest zamykany) i otwarcia plików podanych przez użytkownika. Następnie wywoływana jest funkcja **make_digraph**, która wczytuje dane z pliku wejściowego i wypełnia nimi strukturę typu **Digraph**. Jeśli podczas jej działania wystąpił błąd funkcja zwraca wartość **false**, a program oraz obsługiwane pliki są zamykane. W innym przypadku wywoływana jest funkcja **search_cycles**. Wywołuje ona kolejną funkcję - **DFS**, której uprzednio przygotowuje potrzebne dane oraz sprawdza zwracaną przez nią wartość. Funkcja **DFS** przeszukuje graf z użyciem rekurencyjnego algorytmu przeszukiwania w głąb. Znalezione cykle zapisywane są w wektorze przekazywanym jako parametr, a sama funkcja nic nie zwraca. Jeśli wektor cykli jest pusty (żaden cykl nie został znaleziony) **search_cycles** zwraca wartość **false**,

a program informuje o braku cykli. W innym przypadku zwracane jest **true**, a następnie znalezione cykle wypisywane są w pliku wyjściowym. Na końcu zamykane są obsługiwane pliki oraz program.

4.2. Szczegółowy opis typów i funkcji

Szczegółowy opis typów i funkcji znajduje się w załączniku.

5. Testowanie

Program został przetestowany dla nieistniejących plików. Jeśli dotyczy to pliku wejściowego, zwraca on informację o błędzie odczytu plików, a jeśli wyjściowego to plik taki jest tworzony. Jeśli plik wejściowy jest pusty, zawiera nieobsługiwane ciągi znaków/znaki (inne niż -> oraz ,) lub nie zawiera liczb program wypisuje informację o złym formacie danych wejściowych. Program działa dla plików wejściowych z znakami nowej linii oraz nadmiarowymi spacjami. Największy graf, dla którego sprawdzana była poprawność danych wyjściowych posiadał 18 wierzchołków i 42 cykle. Program sprawdzany był również na grafach, w których występuje pętla.

6. Wnioski

Najtrudniejsza w napisaniu programu okazała się funkcja **DFS**. Wynikało to z rekurencyjnej natury algorytmu w niej użytego. Skomplikowało to również sposób w jaki niektóre parametry musiały być przekazywane do funkcji.

Nauczyłem się korzystać z generatora dokumentacji, wywoływać i obsługiwać program z parametrami oraz korzystać z map w C++, których nigdy wcześniej nie używałem.

Literatura

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Depth-first_search

Dodatek

Szczegółowy opis typów i funkcji

Projekt PPK

Generated by Doxygen 1.9.3

Chapter 1

Class Index

1.1 Class List

Here are the classes, structs, unions and interfaces with brief descriptions:

Digraph	Struktura Digraph reprezentuje graf skierowany	??
-------------------------	--	----

Chapter 2

File Index

2.1 File List

Here is a list of all documented files with brief descriptions:

functions.h	.....	??
-----------------------------	-------	----

Chapter 3

Class Documentation

3.1 Digraph Struct Reference

Struktura [Digraph](#) reprezentuje graf skierowany.

```
#include <functions.h>
```

Public Attributes

- `std::map< int, bool > mVertices`
Mapa o kluczu typu int i wartości typu bool. Klucz reprezentuje wierzchołek grafu, a wartości są przydatne w późniejszym szukaniu cykli.
- `std::map< int, std::vector< int > > mArcs`
Mapa o kluczu typu int i wartości będącej wektorem intów. Klucz reprezentuje wierzchołek grafu, a wartość przechowuje wszystkie wierzchołki do których można dostać się z wierzchołka danego kluczem.

3.1.1 Detailed Description

Struktura [Digraph](#) reprezentuje graf skierowany.

Struktura [Digraph](#) posiada dwie składowe reprezentujące kolejno wierzchołki i krawędzie grafu.

The documentation for this struct was generated from the following file:

- [functions.h](#)

Chapter 4

File Documentation

4.1 functions.h File Reference

Classes

- struct [Digraph](#)

Struktura [Digraph](#) reprezentuje graf skierowany.

Functions

- bool [make_digraph](#) (std::ifstream &iFile, [Digraph](#) &digraph)

Funkcja [make_digraph](#) służy do wypełnienia zmiennej typu [Digraph](#) danymi z pliku wejściowego.

- bool [search_cycles](#) ([Digraph](#) &digraph, std::vector< std::vector< int > > &vCycles)

Funkcja [search_cycles](#) przygotowuje potrzebne zmienne dla funkcji DFS, którą następnie wywołuje.

- void [DFS](#) (std::map< int, bool > mVertices, std::map< int, std::vector< int > > &mArcs, std::map< int, bool > &mVisited, int nVertex, std::vector< int > &vStack, std::vector< std::vector< int > > &vCycles, int nIteration)

Funkcja [DFS](#) służy do szukania cykli w grafie skierowanym. Funkcja korzysta z rekurencyjnego algorytmu przeszukiwania w głąb.

4.1.1 Function Documentation

4.1.1.1 DFS()

```
void DFS (
    std::map< int, bool > mVertices,
    std::map< int, std::vector< int > > & mArcs,
    std::map< int, bool > & mVisited,
    int nVertex,
    std::vector< int > & vStack,
    std::vector< std::vector< int > > & vCycles,
    int nIteration )
```

Funkcja [DFS](#) służy do szukania cykli w grafie skierowanym. Funkcja korzysta z rekurencyjnego algorytmu przeszukiwania w głąb.

Parameters

<i>mVertices</i>	Mapa reprezentująca wierzchołki grafu. Wartości informują czy dany wierzchołek był już odwiedzony podczas szukania cykli.
<i>mArcs</i>	Mapa reprezentująca krawędzie grafu.
<i>mVisited</i>	Mapa przechowującą informację, czy dla danego wierzchołka były już szukane cykle.
<i>nVertex</i>	Wierzchołek dla którego wywoływana jest funkcja.
<i>vStack</i>	Wektor używany jako stos, do którego odkładane są kolejne wierzchołki wywołań funkcji. Jeśli jego początkowy i ostatni element są sobie równe, to znajduje się w nim cykl.
<i>vCycles</i>	Wektor wektorów przechowujący znalezione cykle.
<i>nIteration</i>	Licznik iteracji funkcji.

Note

Mapa krawędzi oraz wierzchołków przekazywana jest osobno, a nie jako pojedyncza struktura dla oszczędności pamięci. Mapa krawędzi może zostać przekazana przez referencje, jednak mapa wierzchołków dla poprawnego działania funkcji musi zostać przekazana przez kopię.

4.1.1.2 `make_digraph()`

```
bool make_digraph (
    std::ifstream & iFile,
    Digraph & digraph )
```

Funkcja `make_digraph` służy do wypełnienia zmiennej typu `Digraph` danymi z pliku wejściowego.

Parameters

<i>iFile</i>	Zmienna plikowa z danymi wejściowymi, które będą użyte do wypełnienia zmiennej <code>Digraph</code> .
<i>digraph</i>	Zmienna typu <code>Digraph</code> , która będzie wypełniana danymi.

Returns

Funkcja zwraca wartość `false`, jeśli dane wejściowe są podane w złym formacie (np. pojawia się niepożądany znak). Funkcja zwraca wartość `true`, jeśli zmienna `digraph` została pomyślnie zapełniona danymi.

4.1.1.3 `search_cycles()`

```
bool search_cycles (
    Digraph & digraph,
    std::vector< std::vector< int > > & vCycles )
```

Funkcja `search_cycles` przygotowuje potrzebne zmienne dla funkcji DFS, którą następnie wywołuje.

Parameters

<i>digraph</i>	Graf w którym szukane będą cykle.
<i>vCycles</i>	Wektor wektorów intów, w którym przechowywane będą znalezione cykle.

Returns

Funkcja zwraca wartość true, jeśli jakieś cykle zostały znalezione. Funkcja zwraca false jeśli żaden cykl nie został znaleziony.

4.2 functions.h

[Go to the documentation of this file.](#)

```
1
2 #ifndef define
3 #define define
4
9 struct Digraph
10 {
11     std::map<int, bool> mVertices;
12     std::map<int, std::vector<int>> mArcs;
13 };
14
21 bool make_digraph(std::ifstream& iFile, Digraph& digraph);
22
29 bool search_cycles(Digraph& digraph, std::vector<std::vector<int>>& vCycles);
30
42 void DFS(std::map<int, bool> mVertices, std::map<int, std::vector<int>>& mArcs, std::map<int, bool>&
    mVisited, int nVertex, std::vector<int>& vStack, std::vector<std::vector<int>>& vCycles, int
    nIteration);
43 #endif
```


